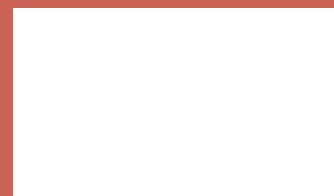

Fiche Onderwijs 100 dagen

100
DAGEN

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
ALCOHOL EN ANDERE DRUGS

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

p. 2

WELKE INITIATIEVEN KUNNEN WE NEMEN?

p. 3

Wanneer gaat alcoholgebruik over de schreef?

p. 3

Leerlingen komen soms onder invloed toe op school. Kunnen we iets doen?

p. 4

Onze leerlingen gaan sowieso uit tijdens de 100 dagen. Kunnen we ervoor zorgen dat ze dit verantwoord doen?

p. 4

We organiseren een 100-dagenfuif op school, waarop kunnen we letten?

p. 5

Mogen we alcohol schenken aan onze leerlingen tijdens de 100-dagenfuif?

p. 6

Het is fout gelopen op de 100-dagenfuif. Wie is verantwoordelijk?

p. 6

We merken dat jongeren vaak alcohol kopen in nachtwinkels in de buurt. Kunnen we hier iets aan doen?

p. 6

De dag na de 100 dagen zijn jongeren moe, vallen ze in slaap op school, ... Wat doen we hiermee?

p. 7

Hoe kan een samenwerking met ons stads- of gemeentebestuur eruit zien?

p. 7

Last but not least: inbedding van initiatieven in een Drugbeleid op School (DOS)

p. 8

INLEIDING

100 dagen, ook wel Chrysostomos genoemd, is een scholierengebruik waarbij de laatstejaars vieren dat ze, normaal gezien, nog maar (ongeveer) honderd dagen school moeten lopen.

100 dagen is voor de laatstejaars het moment om hun laatste dagen in het secundair te vieren. Als school neem je vaak heel wat initiatieven om deze viering in goede banen te leiden. Directie, leerkrachten, leerlingen en ouders zetten samen hun schouders onder de organisatie van één of meerdere evenementen (brunch, stoet, fuif of show, ...).

De 100-dagenactiviteiten spelen zich niet enkel op school af. Voor veel leerlingen zijn de 100 dagen verbonden met een avond uitgaan en alcoholgebruik. Soms gebeurt het dat er incidenten zijn tijdens het uitgaan, dat leerlingen dronken in de klas zitten, of dat incidenten de reputatie van de school beschadigen. Als school wil je dit uiteraard graag vermijden.

In deze fiche vind je een aantal concrete suggesties en tips waarmee je als **school** aan de slag kan. Deze fiche werd opgesteld op basis van praktijkervaringen (good practices) van scholen doorheen heel Vlaanderen. Naast deze fiche werd ook een fiche ontwikkeld specifiek voor steden en gemeenten met suggesties en tips die bruikbaar zijn bij het organiseren van 100 dagen en gelijkaardige evenementen.

100 DAGEN ORGANISEER JE NIET ALLEEN

Ook met je **gemeente of stad** kan je de handen in elkaar slaan om ervoor te zorgen dat alles goed verloopt. Neem contact op met een lokale of intergemeentelijke preventiewerker alcohol en drugs. Zij hebben ervaring in het werken met zowel scholen, leerlingen als lokale besturen. Zij zijn bovendien de uitgelezen personen om je verder in contact te brengen met de lokale politie, de jeugdraad of -dienst, andere scholen in de buurt, horeca, ... Ze doen dat bijvoorbeeld tijdens een coördinatieoverleg. Voor een goed verloop van de 100 dagen (maar ook van andere evenementen) is er een goede samenwerking nodig tussen diverse partijen. Preventiewerkers kennen ook de lokale gevoeligheden en knelpunten. Als er geen lokale of intergemeentelijke preventiewerker alcohol en drugs beschikbaar is, kan je ook contact opnemen met een regionale CGG-preventiewerker alcohol en drugs via de [doorverwijsgids](http://www.vad.be) op www.vad.be.

WELKE INITIATIEVEN KUNNEN WE NEMEN?

Als school doe je vaak al meer dan je denkt om de 100-dagenvieringen in goede banen te leiden! Je kan een waaier aan initiatieven nemen. Je kan bijvoorbeeld nadenken over:

- regels en afspraken over alcoholgebruik tijdens de 100 dagen
- de organisatie van een Feestwijzer-100-dagenfuif (zie verder)
- de organisatie van een workshop om leerlingen te laten nadenken over hun alcoholgebruik
- alternatieve activiteiten voor leerlingen in plaats van uit te gaan
- het inleggen van feestbussen, afspraken met taxibedrijven, ... om de jongeren veilig terug thuis te brengen
- ...

Wanneer gaat alcoholgebruik over de schreef?

Alcoholgebruik tijdens een uitgaansavond kan je als school heel moeilijk beïnvloeden. Je kan wel afspraken maken over alcoholgebruik op school of over onder invloed zijn binnen de schoolmuren. Er zijn een aantal objectieve signalen die duiden op het onder invloed zijn, denk aan een adem die ruikt naar alcohol, lallende spraak, ...

Het functioneren van de leerling kan je als toetssteen gebruiken om te bepalen of er afspraken overtreden worden. Is de leerling nog aanspreekbaar? Kan hij of zij nog meewerken? Brengt hij of zij zichzelf of anderen in gevaar? Als er afspraken overtreden worden, dan kan je beslissen om de leerling uit de klas te halen en op te laten halen door zijn of haar ouders.

Leerlingen komen soms onder invloed toe op school. Kunnen we iets doen?

Vaak zijn er voor doordeweekse schooldagen al heel wat afspraken en regels over wat kan en niet kan op school. Mogen leerlingen bijvoorbeeld alcohol drinken binnen de schoolmuren? Wat met alcoholgebruik tijdens externe activiteiten? Wat gebeurt er als een leerling onder invloed is op school (door alcohol, cannabis)? Wanneer worden ouders verwittigd? De afspraken en regels die je standaard in huis hebt, kan je ook toepassen tijdens en net na de 100-dagenviering. Je kan je afspraken verfijnen, uitbreiden of net beslissen om uitzonderingen toe te staan. Zolang je je aan de wetgeving houdt, ben je hierin vrij. **Je kan dus zeker initiatieven nemen als leerlingen onder invloed op school toekomen.**

Een regel kan bijvoorbeeld zijn dat leerlingen onder invloed van alcohol of andere drugs niet op de activiteiten toegelaten worden. De ouders worden onmiddellijk op de hoogte gebracht. De directie, leerlingbegeleiders en coördinatoren worden verwittigd wanneer een leerling onder invloed wordt opgemerkt.

Tip:

Je kan de afspraken rond bezit, gebruik of onder invloed zijn nog eens op een rijtje zetten met je schoolteam of met je werkgroep 'Drugbeleid op school' (DOS) en bekijken of ze ook toepasbaar zijn tijdens de 100 dagen.

Zet de afspraken rond alcohol en drugs nog eens in de verf in de communicatie die je voert over de 100 dagen aan leerlingen en ouders. Geef mee wat het dagprogramma is en wat je van de leerlingen verwacht (afspraken en regels). Communiceer naast de afspraken ook mogelijke gevolgen bij het niet naleven ervan. Doe dit via een brief, Smartschool, ... Ook vanuit de politie of het stadsbestuur kan een brief worden opgesteld om afspraken te communiceren. Goede afspraken maken goede vrienden!

Zorg dat het volledige schoolteam op de hoogte is van de gemaakte afspraken en mogelijke gevolgen bij het niet naleven ervan. Om er een geslaagde dag van te maken, is het belangrijk dat iedereen zijn verantwoordelijkheid opneemt.

Onze leerlingen gaan sowieso uit tijdens de 100 dagen. Kunnen we ervoor zorgen dat ze dit verantwoord doen?

Uitgaan is voor veel leerlingen onlosmakelijk verbonden met het vieren van 100 dagen. Het gebeurt al eens dat alcohol dan rijkelijk vloeit. Leerlingen op dat moment bij het handje houden is onmogelijk. Je kan wel nadenken over een aantal initiatieven die ervoor zorgen dat leerlingen minder gaan drinken.

- Gebruik het lesmateriaal 'Samen op stap' (zie verder)
- Als leerkracht heb je een voorbeeldfunctie wanneer je mee gaat eten of drinken, of mee uitgaat tijdens de 100 dagen. Omwille van je voorbeeldfunctie is het van belang op een verantwoordelijke manier om te gaan met alcohol.
- Responsabiliseer je leerlingen. Zorg ervoor dat er de dag na de uitgaansavond ook een activiteit georganiseerd wordt op school (zie verder) waarin ze een actieve rol opnemen.
- Ook de horeca in je buurt kan een rol spelen. Ze kunnen bijvoorbeeld extra opletten om geen sterkedrank te schenken aan min-18-jarigen. Het is niet eenvoudig om hen rechtstreeks te bereiken, maar via de preventiewerker in je buurt kan je wel trachten om met hen samen te werken. De preventiewerker kan bijvoorbeeld de horeca brieven, afspraken maken met het lokaal bestuur, ...

Tip:

Je kan ook unieke en speciale alternatieven voorzien voor het uitgaan, denk aan een overnachting op school tijdens de 100 dagen.

We organiseren een 100-dagenfuif op school, waarop kunnen we letten?

Er zijn een aantal tips die je kan meenemen als je een fuif organiseert:

- Kies voor alcoholvrije alternatieven.
- Als je kiest voor alcohol: zorg voor een bandjessysteem (-16: geen alcohol, +16: enkel gegiste dranken zoals wijn, bier en schuimwijn). Aangezien een meerderheid van de leerlingen op de 100 dagen jonger is dan 18, is het een goede keuze om geen sterke drank te schenken. Bestel gratis bandjes bij een Drugpunt in jouw buurt of informeer bij de jeugddienst in jouw stad of gemeente.
- Louter de aanwezigheid van leerkrachten op een 100-dagenfuif zorgt voor sociale controle. Zo worden de leerlingen impliciet aangespoord om minder te drinken.
- Je kan de tappers brieven over de wetgeving over het schenken van alcohol, met een barbriefing. (Kan [hier](#) gratis besteld worden). Zorg ervoor dat de afspraken ook effectief opgevolgd worden.
- Zorg ervoor dat je fuif een FEEST WIJZER-FUIF wordt. Een Feest Wijzer-fuif biedt de feestvierders een aantal services aan waardoor er een positief feestklimaat wordt gecreëerd. Een Feest Wijzer-fuif dient minimum vier basisservices aan te bieden om het Feest Wijzer-preventiepakket te verkrijgen. Negen extra services om de locatie nog veiliger en gezonder te maken, kunnen vrijblijvend aangeboden worden.

De vier basisservices:

1 Deskundig barpersoneel:

De alcoholwetgeving is op visueel aantrekkelijke manier zichtbaar voor zowel bezoekers als barpersoneel.

2 Gezondheidsinformatie:

Feest Wijzer-evenementen informeren hun bezoekers over veilig en gezond uitgaan, gehoorschade, veilig rijden, veilig verkeer, alcohol & drugs enzovoort.

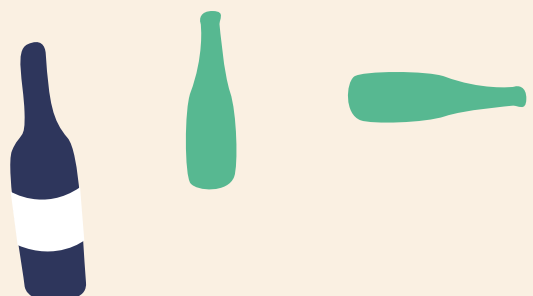
3 Oordopjes:

Feest Wijzer-evenementen beperken het geluidsniveau tot het wettelijke maximum, stellen gratis oordopjes ter beschikking en informeren de buurt over het evenement.

4 Samen uit, samen thuis:

Het evenement sensibiliseert haar bezoekers over hun alcoholintoxicatie en stimuleert hen om voor elkaar te zorgen opdat iedereen veilig thuis geraakt.

Het Feest Wijzer-preventiepakket kan gratis verkregen worden via www.vad.be/feestwijzer. Bovendien kan je steeds bij de alcohol- en drugpreventiewerker in je buurt terecht voor deskundige ondersteuning via de [doorverwijsgids](#) op www.vad.be. Zij helpen je graag op weg.

Mogen we alcohol schenken aan onze leerlingen tijdens de 100-dagenfuif?

Voor je een fuif op school organiseert denk je best eerst na over de **gemiddelde leeftijd van de fuif-gangers**. Is die gemiddeld 17 jaar, overweeg dan welke alcoholische dranken je zult aanbieden. Zet in op alternatieven zoals mocktails (alcoholvrije cocktails) en frisdrank. Als een meerderheid van de leerlingen jonger is dan 18 jaar, is het verstandig om geen sterkedrank (zoals in cocktails, jenever, ...) aan te bieden.

Om de risico's te beperken **drinken min-18-jarigen** beter **geen alcohol**, ook al zegt de wet dat je alcohol (bier en wijn) mag drinken vanaf 16 jaar.

De wet van 10 december 2009¹ bepaalt dat er geen alcohol mag verkocht worden aan jongeren onder zestien jaar. Voor sterkedrank moet je minstens achttien zijn. Wanneer een jongere alcohol wil kopen, mag je hem of haar een leeftijdsbewijs vragen (geen leeftijdsbewijs = geen alcohol).

Wat betekent dit in de praktijk?

-16 jaar	geen alcohol
16-17 jaar	wel gegiste dranken (bijvoorbeeld bier, wijn). Geen sterkedrank zoals alcopops (bijvoorbeeld Bacardi breezer, Smirnoff Ice), alcoholische cocktails, jenever, wodka, likeur, ...
+18 jaar	alle alcoholische dranken

Opgelet, als je beslist sterkedrank te schenken, heb je een machtiging nodig van de burgemeester of het schepencollege.

Het is fout gelopen op de 100-dagenfuif. Wie is verantwoordelijk?

Alcohol schenken aan iemand die zichtbaar in staat van dronkenschap verkeert, is bij wet verboden. Als de dronken persoon tijdens of na de fuif schade aanricht of een ongeluk veroorzaakt, kan de organisatie burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld worden. Ook medewerkers (bijvoorbeeld leerkrachten) die alcohol schenken aan jongeren onder de wettelijke leeftijd kunnen hiervoor verantwoordelijk gesteld en persoonlijk beboet worden.

Heel wat laatstejaars drinken veel als ze 's avonds uitgaan. Dit zorgt voor gevaarlijke situaties. Kunnen we onze leerlingen iets bijbrengen over verantwoordelijk alcoholgebruik?

VAD heeft heel wat materialen waarvan je gebruik kan maken. Gebruik het lesmateriaal '**Samen op stap**' op www.vad.be waarmee je preventief aan de slag gaat rond alcohol en (in mindere mate) cannabisgebruik tijdens de 100 dagen. Laat jongeren op een luchtige en laagdrempelige manier nadenken over manieren om verantwoord te drinken tijdens een uitgaansavond, strategieën om mogelijke negatieve gevolgen van alcoholgebruik in te perken en zorg te dragen voor elkaar.

We merken dat jongeren vaak alcohol kopen in nachtwinkels in de buurt. Kunnen we hier iets aan doen?

Vooraf je stads- of gemeentebestuur kan een invloed uitoefenen op nachtwinkels. Zij kunnen uitbaters aanspreken en eisen dat de wetgeving nageleefd wordt.

¹ Wet houdende diverse bepalingen inzake gezondheid (2009, 10 december).

De dag na de 100 dagen zijn jongeren moe, vallen ze in slaap op school, ... Wat doen we hiermee?

Ervaring leert dat, als je samen met de laatstejaars een aantrekkelijke activiteit organiseert, waarin ze zelf een actieve rol opnemen, dit hun 100-dagenviering nog net iets specialer maakt. Je doet de samenhang groeien door hen iets te laten organiseren (een show, brunch, festival, ...) voor zichzelf of hun medeleerlingen. Je doet een beroep op hun verantwoordelijkheidsgevoel en stimuleert hen om er samen te staan als één groep, als één klas. Probeer deze activiteit te laten doorgaan de dag nadat er uitgegaan wordt voor de 100 dagen. Leerlingen zullen elkaar dan aansporen en responsabiliseren, omdat ze weten dat er nog iets van hen verwacht wordt de dag nadien.

Hoe kan een samenwerking met ons stads- of gemeentebestuur eruit zien?

Voor een geslaagde 100-dagenviering is het belangrijk dat iedereen zijn deel van de verantwoordelijkheid opneemt. Probeer een coördinatieoverleg met alle relevante gemeentediensten te organiseren: jeugddienst, preventiedienst, politie, ... Veel van deze diensten nemen al (rechtstreeks of onrechtstreeks) initiatieven rond de 100-dagenvieringen. Maar ze doen dat meestal vanuit hun eigen invalshoek en context. Bekijk samen hoe iedereen tegenover de 100-dagenvieringen staat en waar de knelpunten liggen.

Vanuit het overleg kunnen de verschillende stakeholders hun visie, aanpak en expertise op elkaar afstemmen om tot een breed gedragen aanpak te komen. Maak samenwerkingsafspraken zo concreet mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een samenwerkingsprotocol.

Gemeenten kunnen bijvoorbeeld de volgende initiatieven nemen:

- Nachtwinkels sensibiliseren via materiaal (zoals affiches).
- Naar de horeca communiceren dat ook zij medeverantwoordelijk zijn voor een 100 dagen zonder problemen. Ze kunnen met hen afspraken maken om overmatig alcoholgebruik tegen te gaan: mocktails voorzien, geen 'happy hours' of promoties voor alcohol laten plaatsvinden, sluitingsuren vastleggen, geen sterkedrank serveren tijdens de 100-dagenviering, ...
- Een opleiding tot fuifbuddies organiseren en hun aanwezigheid in de uitgaansbuurt aanmoedigen. Een fuifbuddy is een vrijwilliger die een begeleidende functie heeft om het goede en veilige verloop van een evenement of fuif te bewaken.
- Feestbussen inleggen, afspraken maken met taxibedrijven, ... om de leerlingen veilig terug thuis te brengen.
- De preventiewerker of gemeenschapswacht persoonlijk laten langsgaan in winkels en nachtwinkels om de wetgeving en de gevolgen bij niet naleving uit te leggen.
- Controles op de naleving van de wetgeving invoeren tijdens de 100-dagenviering.
- ...

Last but not least: inbedding van initiatieven in een Drugbeleid op School (DOS)

Op de vorige pagina las je over de initiatieven die je kan nemen waarmee je enerzijds preventief werkt en anderzijds tracht om problemen ten gevolge van alcohol- en druggebruik te vermijden. Deze initiatieven kan je plaatsen in een Drugbeleid op School (DOS), zodat ze niet op zich staan en effect hebben op langere termijn.

Een DOS kan gaan over alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie, gokken en (problematisch) gamen. Met een DOS speelt de school op alle aspecten van genotsmiddelengebruik in: je werkt beleidsmatig en anticipeert op middelenproblemen en de gevolgen ervan. Bovendien werk je door een DOS op een effectieve manier aan alcohol- en drugpreventie.

Een DOS is gestoeld op vier pijlers:

Regelgeving.

De school bepaalt regels voor middelengebruik op school: wat kan, wat kan niet? En bepaalt wat er gebeurt wanneer een leerling deze regels overtreedt (procedures uitwerken).

Begeleiding.

De school werkt haar begeleidingsaanbod uit. Ze denkt na over hoe ver de school gaat in het begeleiden van leerlingen met (vermoedelijke) problemen en wat ze hen aanreikt. Ze tekent een begeleidingstraject uit met duidelijke taakomschrijvingen voor het signaleren, begeleiden en doorverwijzen van leerlingen.

Educatie.

Hoe stimuleer je bij leerlingen een gezonde levensstijl, specifiek op het vlak van middelengebruik? Hiervoor werkt de school een plan uit. Ze denkt na over hoe ze continu en effectief preventief kan werken, zodat de leerlingen erover leren en hun sociale vaardigheden aanscherpen. Om de pijler educatie in te vullen, kunnen scholen beroep doen op een groot aanbod van preventieve materialen (zie eerder in deze fiche) en op de leerlijn tabak, alcohol en drugs.

Omgevingsinterventies (structurele maatregelen).

Structurele maatregelen dragen bij tot een betere werking van het DOS. De focus ligt op ondersteunende maatregelen die ervoor zorgen dat je leerlingen zich bewegen in een veilige en constructieve omgeving die gezonde keuzes stimuleert.

Auteurs:

Lyssa Toyinbo, stafmedewerker VAD
Ellen Coghe, stafmedewerker VAD
David Möbius, stafmedewerker VAD

Lay-out:

Josworld

V.U.:

P. Van Deun,
Vanderlindenstraat 15,
1030 Brussel

© 2019

VAD

Vanderlindenstraat 15,
1030 Brussel

T 02 423 03 33

F 02 423 03 34

vad@vad.be

www.vad.be

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
ALCOHOL EN ANDERE DRUGS

Vlaanderen
is zorg

de druglijn

078 15 10 20

www.druglijn.be

